

Cyngor Sir Ynys Môn	
Adroddiad i:	Y Pwyllgor Gwaith / Cyngor Llawn
Dyddiad:	18/07/2023, 12/09/2023
Pwnc / Testun:	Mabwysiadu Cynllun Deisebau Drafft
Deilydd(ion) Portffolio:	Cynghorydd Carwyn Elias Jones (Aelod Portffolio Busnes Corfforaethol a Phrofiad Cwsmer)
Pennaeth Gwasanaeth / Cyfarwyddwr:	Lynn Ball Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor) / Swyddog Monitro lynnball@ynysmon.llyw.cymru
Awdur yr Adroddiad: Ffôn: E-bost:	Lynn Ball Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor) / Swyddog Monitro lynnball@ynysmon.llyw.cymru
Aelodau Lleol:	Ddim yn fater lleol

A – Argymhelliad

Y Pwyllgor Gwaith

1. I ystyried y Cynllun Deisebau (“y Cynllun”) drafft yn **Atodiad 1** yr Adroddiad hwn, a gwneud argymhellion, os o gwbl, i'r Cyngor llawn ynghylch mabwysiadu'r Cynllun.

Y Cyngor

2. I ystyried y Cynllun yn **Atodiad 1** yr Adroddiad hwn a'i fabwysiadu.
3. Caniatáu'r Swyddog Monitro i addasu Cyfansoddiad y Cyngor er mwyn ymgorffori'r Cynllun.
4. Rhoi awdurdod i'r Swyddog Monitro wneud addasiadau bach i'r Cynllun, er mwyn sicrhau y gellir ei weithredu'n ddidrafferth, a bydd unrhyw newidiadau materol yn cael eu hawdurdodi gan y Cyngor llawn yn unig.
5. Caniatáu'r Pennaeth Democrataidd i weithredu'r Cynllun cyn gynted â bo'n bosibl, a sicrhau y dilynir y camau priodol i hyrwyddo'r Cynllun i'r cyhoedd.
6. Gofyn i'r Pennaeth Democrataidd baratoi adroddiad i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd ar weithrediad y Cynllun cyn gynted â phosibl 12 mis ar ôl y dyddiad gweithredu.

A – Rhesymau

- 1.1 Mae Adran 42 Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 yn gosod dyletswydd ar brif gynghorau i baratoi a chyhoeddi Cynllun Deisebau. Cyhoeddwyd y Canllawiau drafft perthnasol ym mis Ebrill 2023.
- 1.2 Mae'r Cynllun hwn yn ychwanegol at drefniadau presennol Rheolau Gweithdrefnau'r Cyngor sy'n galluogi aelodau etholedig i gyflwyno deisebau yng nghyfarfodydd y Cyngor. Nid yw'r Cynllun yn disodli'r trefniadau.
- 1.3 Mae'r Cynllun, yn **Atodiad 1** yr Adroddiad hwn, yn bodloni gofynion statudol newydd, gan gynnwys darparu eglurhad am yr hyn a ystyrir yn ddeiseb ddilys, pwy all gyflwyno deiseb, sut i gyflwyno deiseb a sut fydd y Cyngor yn delio â'r deisebau mae'n eu derbyn.
- 1.4 Bydd deisebau dilys yn cael eu cyhoeddi ar wefan y Cyngor. Bydd deisebau electronig hefyd yn ymddangos ar wefan y Cyngor gan ddefnyddio meddalwedd Modern.Gov, sy'n cefnogi'r system bwyllgorau.
- 1.5 Nodir yn arbennig na fydd y Cynllun yn berthnasol os oes proses ymgynghori statudol eisoes ar waith e.e. ym maes cynllunio, trwyddedu a moderneiddio ysgolion.
- 1.6 Cafodd y Cynllun ei ystyried gan y Tîm Arweinyddiaeth ar 5/12/2022 a 26/6/2023, a chynhaliwyd ymgynghoriad yn ei gylch gan y Penaethiaid Gwasanaeth a swyddogion perthnasol eraill yn ystod mis Rhagfyr 2022 a Ionawr 2023. Cafodd ei gyflwyno i'r Arweinyddion Grwpiau ar 22/3/2023 ac roedd yn agored i ymatebion ymgynghoriad gan yr Arweinyddion Grwpiau rhwng 22/3/2023 a 28/4/2023.
- 1.7 Bydd y Cynllun yn cael ei weithredu a'i reoli gan y Gwasanaethau Democrataidd, a gyda chaniatâd y Cyngor, bydd yn cael ei adolygu gan y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd ymhen 12 mis ar ôl dechrau gweithredu'r Cynllun.

B – Pa opsiynau eraill bu i chi ystyried a beth oedd y rhesymau am eu gwrthod ac/neu am ddewis yr opsiwn hwn?

Ni ystyriwyd unrhyw opsiynau eraill gan fod mabwysiadu Cynllun sy'n cydymffurfio bellach yn ofyniad statudol. Roedd / mae rhai elfennau o'r Cynllun yn fater o ddewis lleol. Trafodwyd y rhain gyda'r Tîm Arweinyddiaeth, Penaethiaid Gwasanaeth, swyddogion perthnasol eraill ac Arweinyddion Grwpiau. Mae

cynnwys y Cynllun yn cynrychioli safbwynt y mwyafrif o'r Arweinyddion Grwpiau a'r Uwch Swyddogion. Os bydd yr elfennau hynny angen eu hadolygu ymhellach, gall y Cyngor wneud newidiadau yn y dyfodol.

C – Pam fod hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?

Bydd newidiadau i'r Cyfansoddiad yn cael eu cymeradwyo gan y Cyngor llawn yn unig, ar ôl ystyried y cynnig gan y Pwyllgor Gwaith (Adran 2.15.2 y Cyfansoddiad)

Ch – A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â'r polisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?

Mae newidiadau i'r Cyfansoddiad yn unol â darpariaethau statudol newydd.

D – A yw'r penderfyniad hwn oddi fewn i'r gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?

Dim goblygiadau cyllidebol ar hyn o bryd.

Dd – Asesu'r effeithiau posibl (os yn berthnasol):

1	Sut mae'r penderfyniad yma'n effeithio ar ein hanghenion tymor hir fel Ynys?	Amherthnasol.
2	A yw hwn yn benderfyniad a ragwelir y bydd yn atal costau / dibyniaethau ar yr Awdurdod i'r dyfodol? Os felly, sut?	Amherthnasol.
3	A ydym wedi bod yn cydweithio â sefydliadau eraill i ddod i'r penderfyniad hwn? Os felly, rhowch wybod gyda phwy.	Amherthnasol.
4	A yw dinasyddion Ynys Môn wedi chwarae rhan wrth ddrafftio'r ffordd hon ymlaen, gan gynnwys y rheini y byddai'r penderfyniad yn cael effaith uniongyrchol arnynt? Esboniwch sut.	Na, ond mae'r Cynllun yn darparu mecanwaith ychwanegol fel y gall dinasyddion Ynys Môn godi materion sy'n peri pryder, ac sydd o bwysigrwydd lleol, gyda'r Cyngor.
5	Nodwch unrhyw effeithiau posibl y byddai'r penderfyniad hwn yn ei gael ar y grwpiau a warchodir o dan y Ddeddf Cydraddoldeb 2010.	Bydd y Cynllun yn agored i unrhyw un dros 16 oed sydd â chysylltiad lleol perthnasol, fel y disgrifir yn y Cynllun. Gall deisebau fod ar bapur neu'n electronig a bydd y Cyngor hefyd yn

		ystyried barn y cyhoedd mewn nifer o wahanol ffyrdd. Mae rhai enghreifftiau wedi'u cynnwys yn y Cynllun Deisebau drafft.
6	Os yw hwn yn benderfyniad strategol, nodwch unrhyw effeithiau posibl y byddai'r penderfyniad yn ei gael ar y rhai sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol.	Amherthnasol.
7	Nodwch unrhyw effeithiau posibl y byddai'r penderfyniad hwn yn ei gael ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.	Rydym yn galluogi ac yn annog y rheiny sydd eisiau cyflwyno deiseb i wneud hynny yn Gymraeg neu Saesneg.

E – Gyda phwy yr ymgynghoroch?		Beth oedd eu sylwadau?
1	Prif Weithredwr / Uwch Dim Arweinyddiaeth (UDA) (gorfodol)	Cafwyd ymgynghoriad ar 5/12/2022 a 26/6/2023. Yn cefnogi'r argymhellion.
2	Cyllid / Swyddog 151 (gorfodol)	Ymgynghorwyd fel rhan o'r Tîm Arweinyddiaeth. Cefnogi'r ymatebion a dderbyniwyd fel rhan o'r broses honno.
3	Swyddog Cyfreithiol / Monitro (gorfodol)	Awdur yr Adroddiad.
4	Adnoddau Dynol (AD)	Rhan o'r ymgynghoriad gyda Phenathiaid Gwasanaeth a ddigwyddodd ym mis Rhagfyr 2022 a Ionawr 2023. Ni dderbyniwyd gwrthwynebiad.
5	Eiddo	Rhan o'r ymgynghoriad gyda Phenathiaid Gwasanaeth a ddigwyddodd ym mis Rhagfyr 2022 a Ionawr 2023. Ni dderbyniwyd gwrthwynebiad.
6	Technoleg Gwybodaeth (TG)	Cydweithio â Rheolwr y Tîm TG mewn perthynas ag elfennau technegol y prosiect. Argymhellwyd defnyddio'r system Mod.Gov. Gwaith yn parhau rhwng y tîm TG a'r Gwasanaethau Democraidd.

E – Gyda phwy yr ymgynghoroch? Beth oedd eu sylwadau?		
7	Caffael	Amherthnasol gan nad oes angen ymarferiad caffael.
8	Sgriwtini	Amherthnasol.
9	Aelodau Lleol	Amherthnasol.
10	Arall	Rheolwr Polisi a'r Gymraeg – cyngor ar yr iaith Gymraeg a materion cydraddoldeb. Ymgorfforwyd y cyngor yn y Cynllun.

F - Atodiadau:
Atodiad 1 – Cynllun Deisebau Drafft.

Ff – Papurau Cefndir (cysylltwch ag awdur yr Adroddiad am ragor o wybodaeth):
<p>Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021.</p> <p>Canllawiau Statudol ac Anstatudol ar gyfer Prif Gynghorau Cymru – cefnogi darpariaeth o fewn Deddf Llywodraeth Leol 2000, Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 a Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021.</p>

Cynllun Deisebau Drafft
Cyngor Sir Ynys Môn

**CYNGOR SIR
YNYS MÔN**
**ISLE OF ANGLESEY
COUNTY COUNCIL**

1. Cyflwyniad
Mae'r broses ddeiseb hon yn rhoi cyfle i'r cyhoedd ddylanwadu ar benderfyniadau/blaenoriaethau gwleidyddol, a chodi pryderon sy'n bwysig iddyn nhw/eu cymunedau.
2. Pwnc y Deisebau
Gall y cyhoedd gyflwyno deisebau'n ymwneud â materion y mae'r Cyngor yn gyfrifol amdanynt, sy'n effeithio ar yr ardal, neu mae gan y Cyngor ddi-ddordeb gwirioneddol ynddynt.
3. Pwy all gyflwyno deiseb?
Gall unrhyw un sy'n byw, sy'n gweithio, sy'n berchen busnes, perchennog tir neu sy'n astudio ar yr Ynys drefnu/lofnodi deiseb; gan gynnwys y rheiny sy'n 16 oed a hŷn.
4. Sut i gyflwyno deiseb
Gellir cyflwyno deiseb ar bapur neu'n electronig Dylid anfon deisebau papur at y Pennaeth Democratiaeth (drwy XXXXXXXXXX) Fel arall, gellir cyflwyno deisebau electronig ar-lein gan ddefnyddio dolen
5. Gofynion ar gyfer deiseb ddilys
<ol style="list-style-type: none"> 1. Mae'n rhaid i bwnc y ddeiseb gydymffurfio â pharagraff 2 uchod. 2. Mae'n rhaid i'r unigolyn sy'n trefnu'r ddeiseb, a'r lofnodwyr, fodloni'r gofynion cymhwysra a nodwyd ym mharagraff 3 uchod. 3. Rhaid cael o leiaf 100 o lofnodion dilys. Bydd y Cyngor yn defnyddio'i ddisgresiwn os derbynnir llai na 100 o lofnodion mewn achosion lle mae cefnogaeth leol glir ar gyfer gweithredu (er enghraifft, cymuned fechan sy'n ceisio mesurau gostegu traffig). 4. Rhaid cynnwys datganiad clir, cryno, sy'n delio â phwnc y ddeiseb ac sy'n nodi'r penderfyniad/au, gwerthred/oedd y gofynnir i'r Cyngor eu cymryd/eu gwneud. Ni fydd deisebau amwys yn ddilys

5. Rhaid cynnwys y manylion cyswllt llawn (enw, cyfeiriad, unrhyw gyfeiriad e-bost a rhifau ffon trefnydd y ddeiseb). Bydd yr unigolyn hwn yn bwynt cyswllt i'r Cyngor ar gyfer cydnabod y ddeiseb ac unrhyw gyfathrebiadau ynghylch y ddeiseb. **Ni fydd** manylion cyswllt trefnydd y ddeiseb yn cael eu cyhoeddi gan y Cyngor.
6. Rhaid cynnwys enw, manylion cyswllt a llofnod pob unigolyn sy'n cefnogi'r ddeiseb. Bydd y gofyniad hwn yn berthnasol i ddeisebau ar bapur ar ôl eu derbyn ac e-ddeisebau pan fydd y ddeiseb honno'n cau ar gyfer derbyn llofnodion ar wefan y Cyngor. **Ni fydd** manylion cyswllt y bobl sy'n llofnodi'r ddeiseb yn cael eu cyhoeddi gan y Cyngor.

6. Deisebau Electronig

1. Mae'r Cyngor yn croesawu e-ddeisebau sy'n cael eu creu a'u cyflwyno drwy ein gwefan, drwy'r ddolen hon.
2. Mae'n rhaid i e-ddeisebau ddilyn yr un egwyddorion â deisebau ar bapur.
3. Bydd yn rhaid i drefnydd y ddeiseb ddarparu eu henw, eu cyfeiriad post, cyfeiriad/au e-bost a rhif/au ffôn i'r Cyngor.
4. Bydd trefnydd y ddeiseb hefyd angen penderfynu am ba hyd y bydd y ddeiseb ar agor i dderbyn llofnodion ar wefan y Cyngor; hyd at uchafswm o 3 mis o'i chyhoeddi.
5. Os bydd y Cyngor o'r farn na all gyhoeddi e-ddeiseb, am unrhyw reswm, bydd y Cyngor yn cysylltu â threfnydd y ddeiseb cyn pen 5 diwrnod gwaith o dderbyn y ddeiseb i egluro'r rhesymau am ei gwrthod. Yna, gellir newid/addasu deiseb a'i hail-gyflwyno am ystyriaeth bellach.
6. Pan fydd e-ddeiseb yn cau ar gyfer derbyn llofnodion bydd y trefnydd yn derbyn cydnabyddiaeth gan y Cyngor cyn pen 5 diwrnod gwaith, a bydd y ddeiseb yna'n cael ei thrin yn yr un modd ag unrhyw ddeiseb ar bapur.
7. Gofynnir i unrhyw un sydd eisiau llofnodi e-ddeiseb ddarparu eu henw, cod post a chyfeiriad e-bost dilys. Ar ôl cyflwyno'r wybodaeth hon, bydd yr anfonwr yn derbyn neges e-bost i'r cyfeiriad e-bost a ddarparwyd. Bydd y neges e-bost hon yn cynnwys dolen y mae'n rhaid i'r derbynnydd glicio arni er mwyn cadarnhau bod y cyfeiriad e-bost yn ddilys. Ar ôl cwblhau'r cam hwn, bydd y 'llofnod damcaniaethol' yn cael ei ychwanegu'r i'r ddeiseb.
8. Bydd y rheiny sy'n pori'r e-ddeiseb yn gallu gweld enwau'r rheiny sydd wedi'i llofnodi, ond ni allant weld manylion cyswllt llofnodwyr.

7. A oes unrhyw ddeisebau na ellir eu derbyn?

Er bod y Cyngor yn credu bod Cynllun Deisebau effeithiol yn un o'r ffyrdd y gall fynd i'r afael â phryderon a blaenoriaethau'r cyhoedd/cymunedau, mewn rhai amgylchiadau, bydd deisebau'n cael eu gwrthod. Gall hyn gynnwys deisebau:

1. Nad ydynt yn bodloni un, neu fwy, o'r gofynion yn Adran 5 a 6 uchod.
2. Sy'n cynnwys iaith sarhaus, ddirmygus neu gythruddol. Yn ogystal â rhegi ag enllibion amlwg, mae hefyd yn cynnwys unrhyw iaith y gallai unigolyn rhesymol ei hystyried yn sarhaus.
3. Sy'n cynnwys datganiadau ffug neu ddifenwol.
4. Sy'n cynnwys gwybodaeth sydd wedi'i hatal rhag ei chyhoeddi yn ôl Gorchymyn Llys, corff neu unigolyn gyda phwerau cyffelyb.
5. Sy'n cynnwys deunydd a all fod yn gyfrinachol, yn fasnachol sensitif neu a all achosi trallod neu golled personol.
6. Hyrwyddo unrhyw gynnyrch, gwasanaeth neu ddatganiadau a ystyrir yn hysbysebion.
7. Sy'n enwi unigolion, neu'n rhoi gwybodaeth a ellir ei defnyddio i adnabod unigolion yn hawdd.
8. Nad ydynt y sianel briodol (er enghraifft, gohebiaeth ynghylch mater personol neu fater sy'n destun achos Llys).
9. Ar faterion sydd eisoes yn destun penderfyniad gan yr Ombwdsmon (neu rywun a phwerau cyffelyb).
10. Sy'n geisiadau rhyddid gwybodaeth, sylwadau, cwynion neu ganmoliaeth. Bydd 'deisebau' o'r fath yn cael eu hanfon ymlaen at wasanaeth priodol er mwyn cael ymateb addas.
11. Sy'n codi materion yn ymwneud â chamymddwyn honedig gan Gyngorwyr neu weithwyr y Cyngor; byddant yn cael eu trin fel cwynion sy'n codi dan Ddeddf Llywodraeth Leol 2000, a byddant yn cael eu hadrodd i'r Swyddog Monitro yn hytrach na chael eu hystyried dan y Cynllun Deisebau.
12. Ynghylch mater sy'n destun ymgynghoriad, neu gyfnod ymateb statudol; ymdrinnir â'r ddeiseb yn unol â'r trefniadau o fewn amserlen sydd wedi'i pharatoi ar gyfer y broses honno.
13. Sydd yr un fath, neu mae'r rhan fwyaf ohoni'r un fath â deiseb a gyflwynwyd o fewn y chwe mis blaenorol.
14. O system deiseb ar-lein eraill; er mwyn sicrhau nad yw deisebau wedi'u copïo neu eu haddasu.

15. Sy'n ffurfio rhan o nifer o ddeisebau a dderbyniwyd ar yr un pwnc / pynciau tebyg, sy'n ceisio'r un canlyniad / canlyniadau tebyg. Mewn achos o'r fath, dim ond un trefnydd a all gyflwyno eu deiseb i'r Cyngor. Bydd y Pennaeth Democratiaeth yn cysylltu â threfnydd pob deiseb a gofynnir iddynt gysylltu â'i gilydd er mwyn ystyried opsiynau, gan gynnwys cyfuno deisebau, a phenderfynu pa drefnydd fydd yn cyflwyno deiseb i'r Cyngor. Os na ellir dod i benderfyniad, bydd y ddeiseb gyda'r nifer uwch/uchaf o lofnodion yn cael ei derbyn a'i chyflwyno i'r Cyngor.

8. Sut fydd y Cyngor yn delio â deisebau?

1. Unwaith bydd y Cyngor wedi derbyn deiseb, bydd yn cael ei chydabod cyn pen 5 diwrnod gwaith o'i derbyn. Dywedir wrth drefnydd y ddeiseb yr hyn mae'r Cyngor yn fwriadu ei wneud â'r ddeiseb, a phryd allant ddisgwyl clywed yn ôl gan y Cyngor.
2. Bydd yr holl ddeisebau dilys yn cael eu cyhoeddi ar wefan y Cyngor. Mae hyn yn cyfeirio at ddeisebau sy'n cydymffurfio â gofynion y Cynllun Deisebau. Os bydd angen gwneud archwiliad pellach ar bwnc y ddeiseb, bydd y Cyngor yn hysbysu trefnydd y ddeiseb honno ynghyn â'r camau i'w cymryd a'r amserlen debygol.
3. Os bydd y Cyngor yn penderfynu nad yw deiseb yn ddilys/derbyniol, am unrhyw reswm/rhesymau, bydd y Cyngor yn rhoi gwybod i drefnydd y ddeiseb, yn egluro'r rhesymau ac yn cynnig cyngor i'r trefnydd ynghylch sut ellir addasu'r ddeiseb fel ei bod yn cyd-fynd â'r Cynllun Deisebau.
4. Bydd deisebau a dderbynnir mewn perthynas â chynllunio, trwyddedu neu geisiadau grant / apeliadau, nad ydynt wedi'u penderfynu, yn cael eu cyfeirio at y swyddog arweiniol, ac yn cael eu trin fel ymateb ymgynghori mewn perthynas â'r gais / apêl ac ati.
5. Bydd y gydnabyddiaeth/dilysiad cyntaf ar gyfer deiseb yn cael ei anfon at y trefnydd, a bydd yn cael ei gyhoeddi ar wefan y Cyngor.
6. Bydd deiseb sydd wedi cael ei derbyn/dilysu yn cael ei chyfeirio at y Cyngor llawn, neu'r Pwyllgor Gwaith, aelod perthnasol o'r Pwyllgor Gwaith neu'r Pwyllgor Sgriwtini neu unrhyw bwyllgor arall sydd â'r cylch gorchwyl mwyaf addas at bwnc y ddeiseb.
7. Bydd y Pennaeth Democratiaeth yn ystyried cais am ddeiseb, a bydd yna'n pennu dilysiad y ddeiseb honno. Yn ychwanegol at hynny, bydd yn trosglwyddo'r ddeiseb at bwyllgor/aelod Pwyllgor Gwaith perthnasol. Bydd y broses hon yn digwydd ar ôl derbyn deiseb bapur ac ar ddiwedd y cyfnod llofnodi ar gyfer e-ddeiseb.

8. Bydd gan drefnydd y ddeiseb yr hawl i fod yn bresennol mewn unrhyw gyfarfod sy'n ystyried y ddeiseb.

9. Os gwrthodir deiseb, a oes hawl i apelio?

Os bydd trefnydd deiseb o'r farn nad yw ei ddeiseb wedi'i hasesu/clustnodi'n briodol, mae ganddo/ganddi'r hawl i ofyn i'r Swyddog Monitro adolygu'r penderfyniadau a wnaed. Bydd y Swyddog Monitro'n ystyried y cais cyn pen pum diwrnod gwaith o'i dderbyn. Os penderfynir nad yw'r Cyngor wedi ymdrin â'r ddeiseb yn briodol, bydd y penderfyniad gwreiddiol yn cael ei diddymu, a bydd y ddeiseb yn cael ei hystyried o'r newydd yn unol a'r egwyddorion a nodwyd yn y Cynllun hwn.

Ar ôl cwblhau adolygiad, bydd trefnydd y ddeiseb yn cael gwybod y canlyniad.

Bydd canlyniadau'r adolygiad hefyd yn cael eu cyhoeddi ar wefan y Cyngor.

10. Sut gwneir penderfyniad ynghylch deiseb

Os bydd deiseb yn cael ei chyfeirio at y Cyngor / Pwyllgor Gwaith / Pwyllgor, bydd trefnydd y ddeiseb yn cael 5 munud i gyflwyno'r ddeiseb mewn unrhyw gyfarfod ffurfiol, ac ar ôl hynny, bydd y ddeiseb yn destun trafodaeth ymhlith y Cynghorwyr a oedd yn bresennol. Caniateir uchafswm o 15 munud i drafod y ddeiseb, ond efallai y bydd hyn yn cael ei ymestyn yn ôl disgrisiwn y Cadeirydd.

Bydd y Cyngor/Pwyllgor ac yn y blaen, yn penderfynu sut i ymateb i'r ddeiseb. Efallai y penderfynir gohirio'r drafodaeth tra bod ymholiadau/archwiliadau pellach yn cael eu cwblhau; ar ôl hynny, efallai y bydd y ddeiseb yn cael ei dychwelyd i'r Cyngor/Pwyllgor am drafodaeth /penderfyniad pellach ar ddyddiad arall. Efallai y penderfynir gwneud y penderfyniad/dilyn y camau a geisiwyd yn y ddeiseb. Efallai y byddant yn gwrthod gwneud y penderfyniad/dilyn y camau a geisiwyd yn y ddeiseb, am y rhesymau a gyflwynwyd yn ystod y drafodaeth. Efallai y byddant yn cyfeirio'r mater i ddwylo corff arall, at wasanaeth penodol neu uwch swyddog.

Bydd trefnydd y ddeiseb yn derbyn cadarnhad ysgrifenedig o'r penderfyniad terfynol a bydd hefyd yn cael ei gyhoeddi ar wefan y Cyngor

11. A oes unrhyw ffyrdd eraill y gall y cyhoedd sicrhau bod eu safbwyntiau'n cael eu hystyried?

Bydd y Cyngor yn ystyried safbwyntiau'r cyhoedd drwy'r Cynllun Deisebau hwn, yn ogystal â nifer o ffyrdd eraill. Mae'r Cyngor wedi ymrwymo i dderbyn adborth am ei fod yn helpu i wneud y penderfyniadau gorau o ran polisi a phenderfyniadau strategol, yn ogystal â datblygu ac adolygu gwasanaethau. Gall y cyhoedd ddweud eu dweud mewn ffyrdd eraill gan gynnwys:-

- Cysylltu â'ch Cynghorydd Sirol Lleol: [Cyngor Sir Ynys Môn \(ynysmon.gov.uk\)](http://ynysmon.gov.uk)
- Gwneud cwyn drwy Weithdrefn Gwynion Corfforaethol y Cyngor: [Sut i wneud cwyn swyddogol \(llyw.cymru\)](http://llyw.cymru)
- Siarad yn gyhoeddus ar geisiadau cynllunio unigol o flaen y Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion: [y cyhoedd yn siard yn y pwyllgor cynllunio \(llyw.cymru\)](http://llyw.cymru)
- Siarad yn gyhoeddus ym Mhwyllgor Sgriwtini Corfforaethol y Cyngor: [Siarad cyhoeddus mewn Pwyllgorau Sgriwtini \(llyw.cymru\)](http://llyw.cymru)
- Siarad yn gyhoeddus yn y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio: [Siarad cyhoeddus mewn Pwyllgorau Sgriwtini \(llyw.cymru\)](http://llyw.cymru)
- Cyfrannu at ymgynghoriadau statudol ac anstatudol ynghylch materion corfforaethol allweddol, megis Cynllun pum mlynedd y Cyngor, yr Hunanasesiad Blynyddol, ac Asesiad Perfformiad pum mlynedd y Panel.
- Gellir hefyd cyfrannu at ymgynghoriadau ar faterion materol sy'n berthnasol a gwasanaethau: <https://www.anglesey.gov.wales/en/browse/Get-involved/Consultations/>

Fersiwn Drafft 3

Dyddiad mabwysiadu:

Dyddiad yr adolygiad nesaf:

TROEDNODYN

1. Cyn trefnu/cyflwyno deiseb, cynghorir trefnydd deiseb i wirio a yw'r Cyngor eisoes yn gweithredu ar y mater y bwriedir ei gynnwys fel pwnc y ddeiseb, gyda'u Cyngorwyr Sirol lleol, neu Wasanaeth perthnasol yn y Cyngor.
2. Dylai trefnydd deiseb hefyd ystyried ai'r Cyngor Sir yw'r corff mwyaf priodol i dderbyn y ddeiseb. A yw pwnc y ddeiseb o fewn y cwrpas perthnasol, fel y nodwyd yn Adran 2 uchod. Yn ogystal, efallai y bydd deisebau'n fwy priodol ar gyfer corff cyhoeddus arall, megis cyngor tref neu gymuned.